

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิทยุกระจายเสียงมีข้อได้เปรียบสื่อสารมวลชนประเภทอื่น ๆ อยู่มากในการนำมาใช้เพื่อการศึกษาสำหรับมวลชน และการที่วิทยุกระจายเสียงจะเป็นส่วนหนึ่งสำหรับการศึกษานั้นก็จำเป็นต้องมีเนื้อหาสาระในลักษณะที่ส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ แนวทางให้แต่ละคนรู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองให้ผู้ฟังมีความกระตือรือร้น รักการแสวงหา สาระที่จะเสนอไม่ควรให้หนักเฉพาะในแง่ใดแง่หนึ่งจนขาดแง่มุมอื่น ๆ ไปเสียหมด อันจะทำให้ขาดคุณภาพในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียน (กฤตพลรัตน์ ๒๕๑๔ : ๖) แต่รายการกระจายเสียงโดยทั่วไปที่จัดอยู่นั้นจะเป็นไปตามหลักการเหล่านี้มากน้อยเพียงใดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น รูปแบบของรายการที่ชอบ เวลาที่ประชาชนชอบฟังรายการ เนื้อหาสาระของรายการ และยังได้มีการศึกษาถึงลักษณะของผู้ฟังรายการอีกด้วย ซึ่งการวิจัยทางด้านนี้ในประเทศไทยยังมีน้อยมาก แต่ที่พอจะเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้คือ

ประจักษ์ สดประเสริฐ (๒๕๑๐ :) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาทัศนคติ ความคิดเห็นและประโยชน์ในการรับฟังรายการกระจายเสียง วิธีการวิจัยใช้แบบสอบถามสำหรับนิสิตทุกคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ผลการวิจัยดังนี้ นิสิตร้อยละ ๔๔.๔๑ มีเครื่องรับวิทยุเป็นของตนเอง สถานที่รับฟังมากที่สุดคือสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รองลงมาคือสถานีวิทยุ ท.ท.ท. วันที่นิสิตรับฟังรายการมากที่สุดคือวันเสาร์และวันอาทิตย์ ส่วนในวันราชการเวลาที่รับฟังมากที่สุดคือ ๑๔.๐๐ น.-๒๓.๐๐ น. รายการที่นิสิตชอบฟังมากที่สุดคือรายการเพลงประเภทบรรเลงนุ่มนวล (Light Music) รองลงมาเป็นรายการข่าวต่าง ๆ นิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วิทยุกระจายเสียงน่าจะเป็นประโยชน์มากในการเผยแพร่กิจกรรมของมหาวิทยาลัยและของนิสิตเอง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (๒๕๒๑ : ๑๓-๑๔) ได้ทำการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์ขึ้นตามความต้องการของคณะกรรมการวางแผนใช้วิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี ได้สำรวจภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ส่วนภาคอื่น ๆ สำรวจเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ และได้เสนอรายงานออกมาทั้งหมด ๖ ฉบับ จุดมุ่งหมายของการสำรวจมี ๒ ประการคือ ประการแรก เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครัวเรือนที่มีวิทยุ จำนวนครัวเรือนที่มีโทรทัศน์ จำนวนเครื่องรับวิทยุและจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ ประการที่สอง เพื่อรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะนิสัยในการรับฟังวิทยุและในการรับชมโทรทัศน์ รวมทั้งความชัดเจนของเสียงและภาพที่สถานีส่งออกอากาศในเขตและนอกเขตเทศบาลเป็นรายภาพ ผลการสำรวจมีดังนี้

๑. ครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุประมาณร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ในเขตและนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค รับฟังวิทยุเกือบทุกวัน (๔-๖ วันในสัปดาห์)
๒. ครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุตั้งแต่ร้อยละ ๖๔ ขึ้นไป มักมีจำนวนชั่วโมงฟังวิทยุเท่ากันทุกวัน ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค
๓. จำนวนและร้อยละของครัวเรือนที่รับฟังวิทยุในแต่ละชั่วโมงในวันต่าง ๆ ของสัปดาห์ของนอกเขตเทศบาลแต่ละภาคโดยทั่วไป สูงกว่าของในเขตเทศบาลภาคนั้น ๆ
๔. ช่วงเวลาที่ครัวเรือน (ที่มีเครื่องรับวิทยุ) ประมาณร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป รับฟังวิทยุแตกต่างกันระหว่างภาคต่าง ๆ แต่เมื่อรวมทุกภาคแล้ว คือเวลาระหว่าง ๗.๐๐-๑๒.๕๙ น. และระหว่าง ๒๐.๐๐-๒๐.๕๙ น. ในวันต่าง ๆ ของสัปดาห์ สำหรับในเขตเทศบาล และระหว่างเวลา ๖.๐๐-๑๓.๕๙ น. และ ๒๐.๐๐-๒๐.๕๙ น. ในเขตและนอกเขตเทศบาลภาคต่าง ๆ ยกเว้นเฉพาะเวลากลางวัน สำหรับท้องที่นอกเขตเทศบาลภาคกลางและภาคเหนือมักมีผู้ฟังวิทยุมากที่สุดเวลา ๙.๐๐-๑๐.๕๙ น. และสำหรับภาคใต้ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๕๙ น.
๕. ในช่วงที่มีผู้รับฟังวิทยุเป็นจำนวนมากที่สุดดังกล่าวไว้แล้วนั้น ครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุโดยเฉลี่ยร้อยละ ๕๙ ในเขตเทศบาลทั่วประเทศ และร้อยละ ๖๖ ในท้องที่นอกเขตเทศบาลทั่วประเทศเปิดเครื่องรับฟังวิทยุ

๖. ตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ น. เป็นต้นไป ผู้ฟังรายการวิทยุมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับช่วงเวลาอื่น ๆ ในเขตและนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค

๗. รายการวิทยุที่คลื่นรบกวนประมาณร้อยละ ๔๐ ขึ้นไป ชอบหรือสนใจมากหรือพอประมาณสำหรับในเขตเทศบาลแต่ละภาค ได้แก่รายการ ๔ ประเภทดังนี้คือ

เพลงหรือดนตรีไทยสากล

ข่าวจากทางราชการหรือข่าวท้องถิ่น

ข่าวต่างประเทศ

ละครวิทยุ

เพลงลูกทุ่ง

สำหรับนอกเขตเทศบาลได้แก่รายการ ๗ ประเภทดังนี้คือ

เพลงลูกทุ่ง

ข่าวจากทางราชการหรือข่าวท้องถิ่น

ละครวิทยุ

ข่าวต่างประเทศ

รายการเกษตร

รายการศาสนา

เพลงหรือดนตรีไทยสากล

๘. จำนวนร้อยละของผู้ชอบฟัง เพลงลูกทุ่ง ในท้องถิ่นนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค สูงกว่าของในเขตเทศบาลภาคนั้น ๆ และ เพลงลูกทุ่งมีจำนวนผู้ชอบฟังสูงที่สุดในบรรดารางายการวิทยุทั้งหมดในท้องถิ่นนอกเขตเทศบาลแต่ละภาค

ศูนย์วิจัยนิเทศศาสตร์ ร่วมกับแผนกวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๒๐ : ๑) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจผู้ฟังและผลการรับฟังของสถานีวิทยุจุฬาฯ" วิจัยดำเนินการวิจัย ได้ทำการส่งแบบสอบถามและสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิตจุฬาฯ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วร้อยละ ๔๔ ของคนกรุงเทพมหานครมีเครื่องรับวิทยุอยู่ภายในบ้านและร้อยละ ๔๑ ของผู้รับการสัมภาษณ์วิทยุทั้งประเภท เอ.เอ็ม-

เอ็ฟ.เอ็ม. ส่วนการฟังวิทยุร้อยละ ๔๖ ของผู้รับการสัมภาษณ์ได้ฟังวิทยุเป็นประจำทุกวัน และเวลาที่ผู้รับฟังวิทยุมากที่สุดได้แก่ เวลาเช้ากับหัวค่ำ กล่าวคือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ซึ่งปกติเป็นวันทำงาน จะมีผู้ฟังสูงสุดในตอนเช้าในเวลา ๖.๐๐-๘.๐๐ น. สำหรับเวลาหัวค่ำจำนวนผู้ฟังสูงสุดจะอยู่ในช่วงเวลา ๒๐.๐๐ น. - ๒๒.๐๐ น. ในเรื่องความเหมาะสมของการฟังวิทยุโดยเฉลี่ยแล้วพบว่า ร้อยละ ๔๖ ฟังวิทยุครั้งหนึ่ง ๆ นานไม่ต่ำกว่าครึ่งชั่วโมง และไม่เกินสองชั่วโมง นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้รับฟังวิทยุถึงอัตราร้อยละ ๑๖ ฟังวิทยุครั้งหนึ่ง ๆ นานเกินกว่า ๓ ชั่วโมง และรายการวิทยุที่มีผู้รับฟังเป็นประจำนั้น ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วร้อยละ ๗๔ ของผู้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด ฟังรายการบันเทิงเป็นประจำ รองลงมาร้อยละ ๔๔ ฟังรายการประเภทข่าว ร้อยละ ๑๔ ฟังรายการประเภทความรู้เป็นประจำ สำหรับรายการประเภทความรู้ ผู้รับการสัมภาษณ์ไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับใดก็ตาม จะเป็นที่ยอมรับในอันดับรองลงมาจากประเภทข่าวและรายการบันเทิง

การวิจัยข้างต้นที่ได้กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า เป็นการสำรวจลักษณะการรับฟังวิทยุกระจายเสียงโดยทั่วไป โดยศึกษากับกลุ่มคนที่ต่างกันออกไป ซึ่งผลที่ออกมาจะคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับช่วงเวลาในการรับฟัง ตอนเช้าและตอนค่ำจะเป็นช่วงเวลาที่ผู้รับฟังวิทยุมากที่สุด และรูปแบบของรายการก็มีเช่นเดียวกันอันจะเห็นได้ว่า รายการที่มีผู้ฟังชอบมากที่สุดก็คือ รายการเพลงและบันเทิง รองลงไปจึงเป็นรายการข่าว เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าโดยทั่วไปแล้วผู้คนใช้ประโยชน์จากวิทยุในแง่ของสิ่งบันเทิงเสียมากกว่า

ส่วนการวิจัยทางด้านวิทยุกระจายเสียงในแง่ของการศึกษานั้น ได้มีผู้ทำการสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบของรายการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยศึกษาจากรายการของสถานีวิทยุต่าง ๆ ที่จัดรายการเพื่อการศึกษาสำหรับประชาชน โดยสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ฟังที่มีต่อรายการ และศึกษาถึงลักษณะของผู้ฟังเช่นเดียวกันด้วย

ไพพร เล็กอุทัย (๒๔๑๓ : ๑๐๒) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจรายการศึกษาทางวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดพระนคร" มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบปริมาณรายการศึกษากับรายการทั่วไปและเพื่อทราบความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อรายการของ

สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ททท. ภาคปกติ วิทยุศึกษา และ ๑ ปณ. ผลการวิจัยปรากฏว่า สถานีวิทยุศึกษาจัดรายการการศึกษามากกว่ารายการทั่วไป การฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของครู ครูฟังวิทยุกระจายเสียงทุกวันในช่วง ๕.๐๐-๗.๐๐ น. และชอบฟังข่าวมากที่สุด ครูมีความเห็นว่า รายการข่าว-สารคดีให้ความรู้ได้มากพอสมควร และเสนอแนะว่าควรเพิ่มรายการการศึกษาให้มากขึ้น ทางด้านนักเรียนนั้น ฟังวิทยุกระจายเสียงในช่วงเวลา ๑๗.๐๐-๒๑.๐๐ น. ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์

กฤษพรรัตน์ รัตนสิงห์ (๒๕๑๔ : ๔๓-๔๕) ได้ทำการสำรวจความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงปริมาณการกระจายเสียงรายการประเภทต่าง ๆ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงในกรุงเทพมหานคร และลักษณะนิสัยในการฟังตลอดจนความคิดเห็นที่มีต่อการฟังวิทยุกระจายเสียง ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. สถานีวิทยุที่ทำการศึกษาลังกระจายเสียงรายการภาคบันเทิงมากประมาณครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมด ส่วนรายการข่าวและรายการความรู้เท่า ๆ กัน คือประมาณร้อยละ ๒๐ และโฆษณาประมาณร้อยละ ๗

๒. ประชาชนฟังวิทยุกระจายเสียงมากตั้งแต่เช้ามีถึง ๕.๐๐ น. รายการที่ฟังเป็นรายการบันเทิงมากกว่ารายการข่าวและความรู้บ้างเล็กน้อย แต่ก็ยังต้องการให้รายการวิทยุมีเนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น

ปริมาณการกระจายเสียงรายการประเภทต่าง ๆ ของสถานีวิทยุกระจายเสียงสอดคล้องกับปริมาณการฟังของประชาชนพอประมาณ

นิคม ศรีนุเคราะห์ (๒๕๑๔ : ๔๔-๔๗) ได้ทำการสำรวจความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาเช่นเดียวกับกฤษพรรัตน์ แต่ศึกษากับกลุ่มประชาชนในภาคเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ของการสำรวจเหมือนกัน โดยสำรวจจากผู้ฟังของสถานีวิทยุในภาคเหนือ ๕ สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ สถานีวิทยุกระจายเสียงจังหวัดลำปาง สถานีวิทยุกระจายเสียง ปชส. เชียงใหม่ สถานีวิทยุกระจายเสียง วปถ.๔ นครสวรรค์ และสถานี วปถ.๒ เชียงใหม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. ประชาชนรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงทั้งวันตลอดสัปดาห์ โดยเฉพาะช่วง เวลาเช้า (๐๗.๐๐-๐๙.๐๐ น.) กับตอนเย็น (๑๖.๐๐-๑๘.๐๐ น.) ถึงตอนดึก (๒๐.๐๐ น.) ขึ้นไป แต่เวลาที่ประชาชนต้องการให้รายการวิทยุกระจายเสียงที่ตนชอบออกอากาศนั้น ได้แก่ ช่วงเวลาเช้า (๐๗.๐๐-๑๘.๐๐ น.) กับตอนเย็นถึงหัวค่ำ (๑๖.๐๐-๒๐.๐๐ น.) โดยเฉพาะ ช่วงค่านั้นต้องการมากที่สุด

๒. การเลือกรายการนั้นไม่ได้เจาะจงรายการใดรายการหนึ่งโดยตรง เพียงแต่ ทัศนสถานี่ไปเรื่อย ๆ รายการที่ประชาชนฟังมากที่สุดได้แก่ ข่าวในประเทศ ความรู้และ สารคดี รองลงมาเป็นรายการบันเทิง โดยเฉพาะรายการเพลงลูกทุ่งได้รับความนิยมมากที่สุด นอกจากนี้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพกิจกรรม และการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด

๓. เกี่ยวกับการจัดรายการนั้นประชาชนมีความเห็นว่าควรจะมีการปรับปรุง เนื้อหา เวลา การพูดของโฆษก และระบบเสียงของสถานีวิทยุ ความยาวของรายการวิทยุ กระจายเสียงควรอยู่ระหว่าง ๓๐ นาทีถึง ๑ ชั่วโมง

๔. ปัญหาในการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนคือ มีคลื่นรบกวนมาก และรายการที่น่าสนใจไม่ตรงกับเวลาว่าง จึงไม่สามารถรับฟังได้

๕. การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนกับรายการที่สถานีวิทยุออกอากาศ นั้นปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยของกฤษกรรัตน์ รัตนสิงห์และนิคม ศรีนุเคราะห์แล้ว จะเห็นว่า ลักษณะของการรับฟังวิทยุของประชาชนในเมืองหลวงนั้นต่างไปจากประชาชนใน ภาคเหนือซึ่งถือได้ว่าเป็นคนนอกเมืองนั้น ต่างกันที่ว่า คนในกรุงเทพฯจะฟังวิทยุเป็นเฉพาะช่วง เวลาที่ว่างจากช่วงการทำงาน แต่คนนอกเมืองนั้นเนื่องจากสภาพการประกอบอาชีพเอื้ออำนวย ให้มีโอกาสได้รับฟังวิทยุตลอดเวลาในระหว่างที่ทำงาน และรายการที่ประชาชนฟังมากที่สุดนั้น คนในชนบทจะฟังข่าวมากที่สุด แต่คนในเมืองจะฟังรายการบันเทิงมากที่สุด รองลงไปจึงเป็น

รายการข่าว ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปแล้วคนในเมืองจะได้รับข่าวจากสื่อมวลชนประเภทอื่นมากกว่า เช่น โทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ ดังนั้นการรับฟังข่าวจากวิทยุจึงมีปริมาณรองลงไป ในด้านรูปแบบของรายการนั้นคนในชนบทจะต้องการรายการที่ให้ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตน

สุรชาติ ทินานนท์ (๒๕๑๗ : ๓๔-๔๐) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการของชาวประมงทะเลเกี่ยวกับรายการวิทยุเพื่อการศึกษา" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการของชาวประมงทะเลในด้านความสนใจ ความพร้อมในการฟังรายการวิทยุเพื่อการศึกษา ผลปรากฏว่า ชาวประมงทะเลสนใจรายการข่าวและรายการความรู้ที่เกี่ยวกับการประมงเป็นอย่างมาก

ชัยโรจน์ บุญยานุวัตร (๒๕๑๔ : ๕๐-๕๓) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียง สำหรับการศึกษาของประชาชนในภาคกลาง" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ ความนิยมและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรายการวิทยุกระจายเสียง และสำรวจปริมาณเวลาของรายการที่สถานีวิทยุจัดออกอากาศ ผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนประมาณร้อยละ ๗๕ ฟังรายการวิทยุกระจายเสียงทุกวัน สำหรับรายการความรู้หรือสารคดีที่ประชาชนต้องการมากคือ รายการความรู้ทางการเมือง รองลงมาคือรายการส่งเสริมการประกอบอาชีพ เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ปรากฏว่าเนื้อหาที่ประชาชนต้องการจากการฟังรายการวิทยุมากคือ เนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ ต้องการมากที่สุด และความยาวของรายการ คือรายการที่มีความยาวมากกว่า ๓๐ นาที และไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ส่วนเวลาที่ประชาชนฟังมากในวันต่าง ๆ ของสัปดาห์คือ เวลาเช้ามืดก่อน ๗.๐๐ น. ถึง ๘.๐๐ น. และหัวค่ำตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ น. - ๒๐.๐๐ น.

สมโภช รอดบุญ (๒๕๒๒ : ๔๖-๔๘) ได้สรุปผลการสำรวจความต้องการรายการวิทยุทางการศึกษาสำหรับโครงการศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ดังนี้

๑. ประชากรต้องการรายการความรู้ทางวิชาชีพมาก ส่วนรายการวิชาการ ประชากรต้องการรายการการศึกษาทั่วไป และสังคมวิทยาเบื้องต้น สำหรับรายการสารคดี และความรู้ทั่วไป ประชากรต้องการรายการสุขภาพและอนามัย รายการส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ และรายการแนะนำกฎหมายสำหรับประชาชน

๒. ประชากรต้องการระยะเวลาแต่ละรายการของรายการทางวิชาการ รายการสารคดีและความรู้ทั่วไป ประมาณ ๓๐ นาที ช่วงเวลาของรายการในการส่งกระจายเสียงคือ ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ น. ถึง ๒๐.๐๐ น. และวันที่ต้องการให้ส่งกระจายเสียงคือ วันเสาร์และวันอาทิตย์

๓. แนวทางการจัดทำรายการต่าง ๆ เช่นควรทราบพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน รายการมีเพลงประกอบที่น่าฟัง มีรูปแบบและเทคนิคการเสนอแบบต่าง ๆ ผู้อ่านมีน้ำเสียงดี แต่ละรายการควรมีเพลงสั้น ๕-๑๐ นาที รายการควรจบเป็นตอน ๆ จากง่ายไปหายาก ประชากรเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ในอัตราร้อยละค่อนข้างสูงมาก

การสำรวจความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น ล้วนแต่ทำการสำรวจรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วไป ที่มีการจัดรายการที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษา ส่วนสถานีวิทยุศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นสถานีที่จัดรายการเพื่อการศึกษาโดยตรงนั้น จุฑาทิพย์ บุญทรศนีย์ (๒๕๑๖ : ๔๔-๑๐๐) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ประชามติในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาประชาชน ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความสนใจของผู้ฟังในเขตกรุงเทพมหานคร ในการรับฟังรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่สนใจรายการสารคดี บทความเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญและข่าว รายการประเภทที่ให้ความรู้ กลุ่มผู้ฟังต้องการให้เพิ่มสารคดีเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ บุคคลสำคัญ วิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ สารคดีท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ การเกษตร รายการตอบปัญหาทางการแพทย์ รายการทางการศึกษากลุ่มผู้ฟังส่วนมากโดยเฉลี่ยแล้วต้องการให้เพิ่มรายการเกี่ยวกับจิตวิทยาการแนะแนว

การสำรวจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บัญญัติกรณีนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะรายการภาคค่ำเท่านั้น แต่การส่งกระจายเสียงของสถานีวิทยุศึกษานี้มีทั้งภาคบ่าย ภาควัฒนธรรมและภาคค่ำ โดยเริ่มตั้งแต่ ๑๕.๐๐-๒๒.๐๐ น. ซึ่งรายการทุกรายการล้วนแต่เป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรงทั้งสิ้น ดังนั้นจึงน่าจะมีการสำรวจรายการทั้งหมดที่สถานีวิทยุศึกษาจัดอยู่ เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับผู้จัดทำ คือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาในการนำไปปรับปรุงรายการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ซึ่งจะได้ประโยชน์ทางการศึกษาอย่างเต็มที่

